

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
----------------	----

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Α' <i>Ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ νέοι κόσμοι</i>	17
α) Ἡ γνώση τοῦ πλανήτη 17 β) Μοιράζονται οἱ νέοι κόσμοι 18 γ) Οἱ ἀποικιακὲς αὐτοκρατορίες 19 δ) Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐπανάσταση: οἱ αὐτοκρατορίες κινδυνεύουν 25 ε) Οἱ ξένες ἀνθρωπότητες 28	
Β' <i>Ἡ εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία</i>	33
α) Ἡ παραδοσιακὴ οἰκονομία καὶ ἡ ἐξέλιξί της 33 β) Ἡ οἰκονομικὴ ἐπανάσταση στὴν Ἀγγλία 41 γ) Ἡ καθυστέρηση τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης 45 δ) Ἡ Εὐρώπη πλουτίζει 50	
Γ' <i>Ἡ κοινωνία</i>	53
α) Ὁ κληρὸς 54 β) Οἱ εὐγενεῖς 56 γ) Ἡ ἀστικὴ τάξι 58 δ) Οἱ χωρικοὶ 62 ε) Τὸ προλεταριάτο 64 ς) Ἡ βρετανικὴ κοινωνία 66	
Δ' <i>Ἡ εὐρωπαϊκὴ σκέψις</i>	69
α) Ἡ παραδοσιακὴ νοοτροπία καὶ ἡ ἀφύπνιση τῆς νεωτερικῆς νοοτροπίας 69 β) Ὁ πειραματικὸς ὀρθολογισμὸς 72 γ) Ὁ θεῖσμος. Τὸ φυσικὸ δίκαιο 74 δ) Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γερμανία 76 ε) Ἡ Γαλλία 78 ς) Τὰ γράμματα καὶ οἱ τέχνες 83 ζ) Κοσμοπολιτισμὸς καὶ ἐθνότητες 85	
Ε' <i>Τὰ κράτη καὶ οἱ κοινωνικὲς συγκρούσεις</i>	88
α) Ὁ φωτισμένος ἀπολυταρχισμὸς 88 β) Ἡ Μεγάλῃ Βρετανία 96 γ) Οἱ Ἠνωμένους Ἐπαρχίες καὶ οἱ πατρικοὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης 99 δ) Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐπανάσταση 101 ε) Ἡ Γαλλία 105 ς) Οἱ κρατικοὶ ἀνταγωνισμοὶ 109	

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ἡ ΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Α' <i>Ἡ ἐξέγερσις τῆς ἀριστοκρατίας</i>	115
α) Ὁ Καλὸν καὶ οἱ πρόκριτοι 115 β) Ὁ Μπριέν καὶ τὰ παραμέντα 117	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Β' 'Η επανάσταση της αστικής τάξης	122
α) Σχηματίζεται τὸ πατριωτικὸ κόμμα	122
β) Ὁ Νεκέρ καὶ ὁ διπλασιασμός τῶν ἐδρῶν	123
γ) Οἱ ἐκλογές καὶ τὰ τετράδια παραπόνων	125
δ) Ἡ νίκη τῆς αστικῆς τάξης	129
ε) Καλοῦνται οἱ στρατιῶτες	135
Γ' 'Η λαϊκὴ επανάσταση	137
α) Ἡ συγκυρία ἀντιστρέφεται: ἡ οἰκονομικὴ κρίση	137
β) Ὁ «εὐαγγελισμός» καὶ ἡ μεγάλῃ ἐλπίδα	143
γ) Ἡ ἀριστοκρατικὴ συνωμοσία καὶ ἡ ἐπαναστατικὴ νοοτροπία	143
δ) Ἡ ἐπανάσταση στὸ Παρίσι	146
ε) Ἡ ἐπανάσταση τῶν δήμων	149
ς) Ἡ ἐπανάσταση τῶν χωρικῶν καὶ ὁ Μεγάλος Φόβος	151
ζ) Ἡ νύχτα τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἡ Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἄνθρώπου καὶ τοῦ Πολίτη	153
η) Οἱ Ἡμέρες τοῦ Ὀκτωβρίου	156
Δ' 'Η χρονιὰ τοῦ Λαφαγιέτ: 'Η ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ ἀποτυγχάνει	161
α) Ὁ Λαφαγιέτ καὶ οἱ πατριῶτες	161
β) Ἡ Ἐπανάσταση κερδίζει ἔδαφος	164
γ) Ἡ συνωμοσία τῶν ἀριστοκρατῶν	168
δ) Ἡ ἀποσύνθεση τοῦ στρατοῦ	170
Ε' Τὸ ἔργο τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης (1789–1791)	172
α) Οἱ θεμελιώδεις ἀρχές τοῦ 1789	172
β) Ἡ ὀργάνωση τῆς κυβέρνησης	180
γ) Ἡ διοικητικὴ ὀργάνωση	182
δ) Τὰ δημόσια οἰκονομικά	185
ε) Τὸ οἰκονομικὸ ἔργο τῆς Συντακτικῆς. Ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση	189
ς) Ἡ μεταρρύθμιση τοῦ κλήρου	194
ζ) Οἱ ἀποικίες	199
η) Ἡ Γαλλία τὸ 1791	201

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΗ
ΩΣ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ

Α' 'Η Συντακτικὴ Συνέλευση καὶ ἡ Εὐρώπη	207
α) Ἡ προπαγάνδα	207
β) Ἡ ἐξάπλωση τῆς Ἐπανάστασης	209
γ) Ἡ ἀντίδραση καὶ τὰ σχέδια γιὰ σταυροφορία	214
δ) Ὁ Λουδοβίκος ΙϚ' καὶ οἱ ἐκπατρισμένοι. Ἡ ἔκκληση στὶς ξένες χῶρες	219
ε) Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης	223
ς) Ἡ εὐρωπαϊκὴ πολιτικὴ	225
Β' 'Η φυγὴ τοῦ βασιλιᾶ καὶ ἡ κήρυξη τοῦ πολέμου στὴν Αὐστρία (Ἰούνιος 1791–Ἀπρίλιος 1792)	233
α) Τὸ ἐπεισόδιό τῆς Βαρὲν καὶ οἱ συνέπειές του στὴ Γαλλία	233
β) Ἡ Διακήρυξη τοῦ Πίλινιτς (27 Αὐγούστου 1791)	237
γ) Ἡ Νομοθετικὴ Συνέλευση καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν Γιρονδίνων (Ὀκτώβριος–Δεκέμβριος 1791)	239
δ) Ἡ αὐστροπρωσικὴ συμμαχία (Δεκέμβριος 1791–Ἀπρίλιος 1792)	246
ε) Ἡ κυβέρνησις Ντυμουριέ καὶ ἡ κήρυξη τοῦ πολέμου (20 Ἀπριλίου 1792)	250
Γ' 'Η δευτέρη γαλλικὴ επανάσταση (Αὐγустος–Σεπτέμβριος 1792)	253
α) Ἡ ἀποτυχία τῆς γαλλικῆς ἐπίθεσης (Ἀπρίλιος–Ἰούνιος 1792)	253
β) Οἱ καταβολές τῆς δευτέρας ἐπανάστασης	255
γ) Ἡ πτώσις τῆς κυβέρνησης Ντυμουριέ καὶ ἡ ἐξασθένιση τῶν Γιρονδίνων (Ἰούνιος–Αὐγустος 1792)	258
δ) Ἡ ἐπανάσταση τῆς 10ης Αὐγούστου 1792	261
ε) Ἡ πρώτη Τρομοκρατία (Σεπτέμβριος 1792)	266

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ' *Ἡ εἰσβολὴ στὴν Πολωνία καὶ στὴ Γαλλία. Ἡ ἐπανάσταση ἀντεπιτίθεται: Βαλμὸν καὶ Ζεμάπ (Σεπτέμβριος 1792–Ἰανουάριος 1793)* 274

α) Ἡ εἰσβολὴ στὴν Πολωνία καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἀποζημιώσεων 274 β) Ὁ στρατὸς τοῦ Συνασπισμοῦ τῶν Δυνάμεων 277 γ) Βαλμὸν (20 Σεπτεμβρίου 1792) 281 δ) Μιά κατάκτηση τῆς Δημοκρατίας: Ζεμάπ (6 Νοεμβρίου 1792) 285 ε) Ὁ δεύτερος διαμελισμὸς τῆς Πολωνίας καὶ ὁ κλωνισμὸς τοῦ Συνασπισμοῦ 286

Ε' *Οἱ καταβολές τοῦ γενικοῦ Συνασπισμοῦ* 289

α) Οἱ ἀπαρχές τῆς Συμβατικῆς, Γιρονδῖνοι καὶ Ὅρεινοι 289 β) Ἡ κομματικὴ πάλη καὶ ὁ θάνατος τοῦ βασιλιᾶ (Σεπτέμβριος 1792–21 Ἰανουαρίου 1793) 296 γ) Ὁ πόλεμος προπαγάνδας καὶ οἱ προσαρτήσεις 303 δ) Ἡ ρήξη μετὰ τὴν Ἀγγλία 308 ε) Ἡ ρήξη μετὰ τὰ κράτη τῆς Μεσημβρινῆς Εὐρώπης 312

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ 1795

Α' *Ὁ εὐρωπαϊκὸς Συνασπισμὸς (1793–1795)* 317

α) Σχηματίζεται ὁ Συνασπισμὸς 317 β) Οἱ πολεμικοὶ στόχοι τῶν συνασπισμένων Δυνάμεων 318 γ) Ὁ Συνασπισμὸς καὶ ἡ Πολωνία (Ἀπρίλιος 1793–Ὀκτώβριος 1794) 321 δ) Ὁ πόλεμος ἐναντίον τῆς Γαλλίας: νίκες καὶ ἀποτυχίες τῶν συνασπισμένων στρατῶν (1793–1794) 324 ε) Ὁ πόλεμος κατὰ θάλασσα καὶ ὁ ἀποικιακὸς πόλεμος 330 ς) Ὁ οἰκονομικὸς πόλεμος 334 ζ) Οἱ πολεμικὲς κυβερνήσεις τῶν κρατῶν τοῦ Συνασπισμοῦ 338 η) Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀντίδραση 342

Β' *Τὸ λαϊκὸ κίνημα καὶ ἡ δικτατορία τῆς κοινῆς σωτηρίας (1793)* 350

α) Ἀβράκωτοι, ἀβρακωτισμὸς 350 β) Ἡ κρίση τῆς Ἐπανάστασης (Μάρτιος 1793) 358 γ) Ἡ πτώση τῆς Γιρόνδης. Οἱ ἡμέρες ἀπὸ 31 Μαΐου ἕως 2 Ἰουνίου 1793 367 δ) Ἡ ἐπαναστατικὴ κρίση τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1793 374 ε) Ἡ ὀργάνωση τῆς Ὅρεινῆς δικτατορίας (Ἰούλιος–Δεκέμβριος 1793) 385 ς) Ὁ ἀποχριστιανισμὸς 398 ζ) Οἱ πρώτες νίκες τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβέρνησης (Σεπτέμβριος–Δεκέμβριος 1793) 404 η) Ἡ Ἐπιτροπὴ Κοινῆς Σωτηρίας θριαμβεύει (Δεκέμβριος 1793–Μάιος 1794) 408

Γ' *Ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνηση (1794)* 415

α) Ἰακωβῖνοι, ἰακωβινισμὸς 416 β) Χαρακτηριστικὰ καὶ ὀργάνωση τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβέρνησης 424 γ) Ἡ Τρομοκρατία 429 δ) Ἡ οἰκονομικὴ διακυβέρνηση 438 ε) Ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ 448 ς) Ὁ στρατὸς τοῦ ἔτους 2 455 ζ) Ἡ νίκη τῆς Ἐπανάστασης (Μάιος–Ἰούλιος 1794) 461 η) Ἡ 9η Φερμιδὸρ (27 Ἰουλίου 1794) 466

Δ' *Ἡ Φερμιδοριανὴ ἀντίδραση καὶ οἱ Συνθήκες τοῦ 1795* 474

α) Ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνηση ἐξαρθρώνεται 474 β) Ἡ δημοσιονομικὴ καὶ οἰκονομικὴ κρίση. Λευκὴ Τρομοκρατία 480 γ) Ἡ διπλωματία τῶν Φερμιδοριανῶν 486 δ) Οἱ Συνθήκες τῆς Βασιλείας καὶ τῆς Χάγης (Ἀπρίλιος–Μάιος 1795) 489 ε) Κιμπερόν. Ἡ 13η Βαντεμπαίρ τοῦ ἔτους 4 494 ς) Ἡ ἐκστρατεία τοῦ 1795 καὶ ἡ προσάρτηση τοῦ Βελγίου 498 ζ) Τὸ Σύνταγμα τοῦ ἔτους 3 499

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΗ ΟΡΜΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Α'	<i>Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἐπανάσταση στὰ τέλη τοῦ 1795</i>	507
	α) Οἱ οὐδέτερες καὶ οἱ συνασπισμένες Δυνάμεις 507 β) Οἱ διαθέσεις τῶν Θερινῶν 509	
Β'	<i>Τὸ Πρῶτο Διευθυντήριο</i>	510
	α) Ἐγκαθίσταται τὸ Διευθυντήριο 510 β) Ἡ νομισματικὴ κρίση 513 γ) Ἡ νέα ἀντιακωβινικὴ ἀντίδραση 517 δ) Οἱ ἐκλογές τοῦ ἔτους 5 καὶ ἡ σύγκρουση μεταξὺ Διευθυντηρίου καὶ Συμβουλίων 520	
Γ'	<i>Τὸ Διευθυντήριο καὶ ὁ Συνασπισμὸς</i>	523
	α) Ναπολέον Βοναπάρτης 523 β) Οἱ νίκες τοῦ Διευθυντηρίου καὶ ἡ ἄτακτη ὑποχώρησις τῆς Ἀγγλίας 525 γ) Οἱ φθινοπωρινές ἀποτυχίες τοῦ 1796 528 δ) Ἡ Αὐστρία παραδίδεται: προανακρούσματα τῆς Συνθήκης τοῦ Λεόμπεν 529 ε) Ἡ ἀγγλικὴ κρίση 531 ς) Οἱ ἀλληλένδετες ὄψεις τῆς 18ης Φρουκτιδὸρ 534	
Δ'	<i>Ἡ 18η Φρουκτιδὸρ καὶ ἡ Συνθήκη τοῦ Καμποφόρμιο</i>	537
	α) Ἡ 18η Φρουκτιδὸρ (4 Σεπτεμβρίου 1797) 537 β) Ἡ Συνθήκη τοῦ Καμποφόρμιο (18 Ὀκτωβρίου 1797) 539	
Ε'	<i>Τὸ Δεύτερο Διευθυντήριο</i>	541
	α) Ἡ Τρομοκρατία τοῦ Διευθυντηρίου 541 β) Ἡ τρίτη ἀντιακωβινικὴ ἀντίδρασις: 22 Φλορεὰλ τοῦ ἔτους 6 (11 Μαΐου 1798) 545 γ) Τὰ δημόσια οἰκονομικὰ καὶ ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία 548	
Ϛ'	<i>Ὁ ἀγγλογαλλικὸς πόλεμος</i>	551
	α) Ἡ Ἀγγλία ἀγωνίζεται 551 β) Τὰ σχέδια τῆς Γαλλίας καὶ τὰ προανακρούσματα τοῦ ἡπειρωτικοῦ ἀποκλεισμοῦ 554 γ) Ἡ ἐκστρατεία τῆς Αἰγύπτου 556	
Ζ'	<i>Ἡ ἐπέκτασις τῆς Ἐπανάστασις</i>	560
	α) Ἡ Ὁλλανδία καὶ ἡ Ἰταλία 561 β) Ἡ Ἑλβετία 563 γ) Τὸ Συνέδριο τῆς Ράστατ 565 δ) Τὰ ἐπακόλουθα τῆς 22ας Φλορεὰλ τοῦ ἔτους 6 566	
Η'	<i>Ὁ Δεύτερος Συνασπισμὸς</i>	569
	α) Οἱ Ρῶσοι στὴ Μεσόγειο 569 β) Ὁ πόλεμος στὴν Ἰταλία: Ἡ Παρθενόπεια Δημοκρατία 570 γ) Ἡ Αὐστρία μπαίνει στὸν πόλεμο. Χαρακτηριστικὰ τοῦ Συνασπισμοῦ 571 δ) Οἱ προετοιμασίες τοῦ Διευθυντηρίου 574 ε) Ἡ ἐκστρατεία τῆς ἀνοιξῆς τοῦ 1799 575	
Θ'	<i>Ἡ κρίσις τοῦ ἔτους 7 στὴ Γαλλία</i>	579
	α) Ἡ ἡμέρα τῆς 30ῆς Πραιριάλ τοῦ ἔτους 7 (18 Ἰουνίου 1799) 579 β) Οἱ νόμοι τῶν Ἰακωβίνων 582 γ) Ἡ ὕστατη ἀντιακωβινικὴ ἀντίδραση 584 δ) Ἡ φθινοπωρινὴ ἐκστρατεία 588	
Ι'	<i>Ἡ 18η Μπρυμαίρ</i>	591
	α) Οἱ ὁπαδοὶ τῆς συνταγματικῆς ἀναθεώρησις 591 β) Ἡ 18η καὶ ἡ 19η Μπρυμαίρ τοῦ ἔτους 8 (9 καὶ 10 Νοεμβρίου 1799) 595	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΤΟ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

<i>Α' Τα άποτελέσματα τής Έπανάστασης στη Γαλλία</i>	601
α) Η καταστροφή τής παλαιάς σωματειακής κοινωνίας 601 β) Η νέα κοινωνία 611 γ) Η οικονομική έλευθερία και ή ισότητα τών δικαιωμάτων 618 δ) Το κράτος 624 ε) Η έκκοσμίκευση τού κράτους 628 ς) Οί δημόσιες ύπηρεσίες 632 ζ) Ο στρατός 645 η) Η έθνική ένότητα 648 θ) Η πνευματική ζωή 651 ι) Η φτώχεια και ό πόλεμος 658 ια) Το νόημα τής 18ης Μπρυμαίρ 660	
<i>Β' Η έξάπλωση τής Έπανάστασης και ή αντίδραση</i>	662
α) Η έξάπλωση τής Έπανάστασης 662 β) Η αντίδραση 665 γ) Οί Ένωμένες Πολιτείες 669 δ) Η σύγκρουση ιδεών 671	
<i>Γ' Οί συνέπειες τού πολέμου: ή διεθνής πολιτική</i>	684
α) Ο άγγλογαλλικός πόλεμος 684 β) Ο ήπειρωτικός πόλεμος 686	
<i>Δ' Οί συνέπειες τού πολέμου: ή άνοδος τού καπιταλισμοῦ στη Μεγάλη Βρετανία και ή έξάπλωση τής Εὐρώπης στόν κόσμο</i>	689
α) Το διεθνές έμπόριο 689 β) Η παραγωγή 691 γ) Η έξάπλωση τής Εὐρώπης 696 δ) Οί άποικιακές άυτοκρατορίες κλονίζονται 698	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	701
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	703
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ	851
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	862